

„EDINOST“
 izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torkih, četrtek in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. — 30, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece . . . 2.60 „ „ . . . 4. „ „ . . . 5. „ „ . . . 8. „ „ . . . 10. „ „ . . . 16. — Na naročbe brez priložne naročnine se ne jemlje ozir. Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nvl., v Gorici po 3 nvl. Sobotno večerno izdanje v Trstu 3 nvl., v Gorici 4 nvl.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifi v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana osmetrnice in javnozhalne, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo ulica Molino piccolo št. 3, II. nadst. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

Poročilo

poslanca Spinčića v seji poslanske zbornice dne 30. oktobra 1894.

(Dalje.)

Kakor je razvidno že iz povedanega, gre tu za imenovanje dr. Leva Moskovicia obdinskim zdravnikom za zdravstveno okrožje Buzet-Roč, za način tega imenovanja in posledice istega.

Pred vsem in v prvi vrsti je odgovoriti na vprašanje, ali je bilo njega imenovanje postavno ali ne?

Trdil se bom, da odgovorim kolikor mogoče na kratko na to vprašanje, na podlagi vseh spisov, katere sem pregledal in na podlagi postavnih določil.

Dne 26. maja 1891 je bil raspisan natečaj za mesto občinskega zdravnika za zdravstveno okrožje Buzet-Roč.

Za to mesto je prošil jedini dr. Lev Moskovics.

Dotični zdravstveni osek, kateremu pripada imenovanje po §. 8 deželnega zakona istrskega s dne 18. aprila 1874, je sklenil v svoji seji s dne 31. avgusta 1891 s 27 proti 4 glasom, da se Moskovics ne imenuje zdravnikom, ampak da se raspíše natečaj vnovič, kar se je tudi zgodilo dne 1. septembra 1891.

Kot varok temu se je navedlo, da se dr. Moskovics — moč nepoznane prošlosti — ni ispridal s vsami potrebnimi dokumenti, in slavi da ni kratega lista pridodal prošnji — pozneje se je pokazalo, da je israelit —, da je že moč v letih in da ni sposoben za obsežno in gorato okolico, in posebno še, da ni vešč ni hrvaščini ni slovenščini ter da pozna le malo italijanščino in da bi pri tej okolnosti nikakor ne bi mogel opravljati svoje službe v zdravstvenem okrožju s 15.000 Hrvatji, 2000 Slovenci in 1000 Italijani.

Proti temu opravičenemu sklepu uročili so nekateri nezadovoljneži utok na oes. kr. namestništvo, kateri utok pa se ni predložil v informacijo ni zdravstvenemu odesku ni občini, tako, da ni bilo mogoče popraviti morebitnih neresničnosti.

C. kr. namestništvo je dne 22. septembra 1891 uničilo raspis natečaja s dne 1. septembra 1891 ter je dra. Leva Moskovicia — katerega je mimogrede bodi povedano, zdravstveni referent dr. Bohata še popred v juniju poslal v Buzet — exoffo imenovalo obdinskim zdravnikom za Buzet-Roč (Čujte! Čujte!) ter mu nakazalo prihodke s dnem 1. septembra 1891. C. kr. namestništvo sklicevalo se je pri tem na §. 26. omenjenega deželnega zakona s dne 18. aprila 1874. Zmisel temu paragrafu je ta, da, ako občine zanemarjajo dolžnosti, naložene jim po tem zakonu, ima c. k. deželna oblast pravico od pomoči v sporazumljenju s deželnim odborom. Vsakdo vidi na prvi pogled, da to postavno določilo ne velja za slučaj, o katerem je tu govor: občine, oziroma zdravstveni odeski niso zanemarile svoje dolžnosti, torej

naredba c. kr. namestništva s dne 22. septembra 1891, s katero se je uničil raspis natečaja s dne 1. septembra 1891 in se je dr. Lev Moskovics exoffo imenoval na tri leta zdravnikom za Buzet-Roč, ni opravičena v zakonu, je nepostavna, in je nepostavno vse ono, kar so ukrenile posneje oblasti proti občini. (Tako je!)

To priznava prosilec sam, kateri nikjer ne taji nepostavnosti svojega imenovanja in ki izjavlja iskreno, da ni pri volji postati štrva pogreškov gosp. zdravstvenega referenta povodom njegovga imenovanja.

To je pripoznalo tudi c. k. namestništvo s tem, da je po uloženju utoka se strani občine delalo na to, da se odstrani Moskovics iz Buzeta in ga je slodnjč pristillio ostaviti Buzet.

To je pripoznalo, kakor si moramo misliti s gotovostjo, tudi c. kr. ministerstvo za notranje stvari, kajti Moskovics pravi, da je poslednje pokaralo c. k. namestništvo ter pozvalo isto, postopati pravilno.

Nepostavnost, pogreška nasproti občini, storila se je se strani c. k. oblasti, se strani c. k. namestništva, zlasti se strani c. k. referenta za zdravstvene stvari; po takem bi morali nositi posledice te pogreške oni, ki so zakrivilji pogreško, ne pa občina, ki ni storila nikakega pregreška, ki je postopala korektno in postavno. (Tako je!)

Občina je dne 6. oktobra 1891. potom c. k. okrajnoga glavarstva in namestništva uročila utok na ministerstvo za notranje stvari proti odloki c. k. namestništva.

Posneje pa je občina potom namestništva večkrat prošila ministerstvo za notranje stvari, da bi rešilo utok, ter je predložila razne tožbe in pritožbe proti dru. Levu Moskovicu, tako dne 20. oktobra 1891., 22. oktobra 1891., 4. novembra 1891., 18. novembra 1891., 16. decembra 1891., in v juliju 1892.

V teh pritožbenih in prositeljskih dopisih bila so na jedni strani navedena dejstva, katera naj bi jelužila v dokaz o nevednosti in nesposobnosti Moskovicia gledé na jenzik in poklic, na drugi strani pa so bili podani dokazi o njega političkem rogoviljenju.

Najprvo ga je poslal zdravstveni referent v Buzet, potem ga je c. k. namestništvo exoffo imenovalo zdravnikom tamkaj, v dčbi, ko se je imela vršiti državnozborna volitev, in vse njegovo vedenje in postopanje nam daje povod misliti, da so ga poslali tjakaj in imenovali uprav radi te volitve. (Ah! tako?)

(Dalje prih.)

Politiške vesti.

Državni zbor. (Poslanska zbornica). V seji minolega torka savoršila je poslanska zbornica glavno raspravo o novem kazenskem zakonu. Proti vaakemu pričakovanju sklenila je zbornica s ogromno večino preiti v podrobno raspravo.

riških planinah, lepo poje, gode in sadnji čas se je navadil tudi pivati. E. Sivorad je izborna korenika, Jezernik, majhen človek pa velik basist, očaruje s svojim glasom poslušalce v starodavnem Kranju. In Tonček s kitaro, no, tudi ta se za pravo ni zgubil. Objelo ga je sicer temno sidovjo neprijaznega K-škega mesta, objelo so ga tudi mehke ročice tujerodne družice, po zato se ga ni prijel italijska nestrpnost. Tonček lepo gode in lepo poje, zato ga imajo radi. Le Slavo se je skoro zgubil med knjigami, ponosrednimi poskusi, neizvršenimi načrti, med vinskimi bratci in blagimi vinskimi duhovi. Z Bradorusom se še kdaj sestanita ter uganeta katero o minolih časih, o sginolih in preminolih prijateljih in znancih. Nanosiča, kakor je bil korenjašk in zdrav, pobrala je pred letom

K nujnemu predlogu poslanca grofa Palfy-a radi nabave krvne vode za zdravljenje dávice predlaga poročevalec dr. Kathrein, da je posvati vlado, ukreniti potrebno, da se boče krvna voda prirojela pod državnim nadzorstvom, v kateri namen je zahtevati potrebnih kreditov. Minister za notranje stvari, markiz Bacquehem, odgovarja, da se sanuje poseben savod v to, kakor hitro se potrdi ugodna sodba o krvni vodi. Poslanec Spinčić in tovariši interpeljuje vlado radi netočnih in krivih poročil oficiojnega „Correspondenz-Bureau“ o dogodkih v Istri. „Corr. Bureau“ ni niti poročal o tem, kar so klicali v Trstu: Abbasso Nabergoj! Abbasso i ščavi! Viva l' Italia unita! itd. Istotako da je „Corr. Bureau“ raspisal brzojavko iz Rima, katera je trdila, da se listi po Italiji niti ne brigajo za agitacijo po Istri. Interpelanti dokazujejo, da je bila ta vest neresnična.

Nečuvenco postopanje poslanca Levakovskega v seji od ponedeljka obsojajo soglasno vsi listi. „Reichspost“ piše n. pr. o izjavi, s katero je poljski klub grajal postopanje omenjenega poslanca iz osirov na „javne interese in narodno korist“: „Ali je ob teh „javnih interesih“ razumeti tudi dobre odnošaje do mogočnega ruskega soseda, ali pa lojalnost ali vsaj patrijotične osire na našega presvetlega vladarja, katerega so vesale vsi prijatelja in krvi na pokojnega carja? Ali menijo pod javnimi interesi jednostavne dolžnosti takta, katere ne silijo nikogar, da se udeleži izjave žalosti in častenja kakega pokojnika, ki pa tudi prepovedujejo motiti take izjave. Mi nismo bili čestilci pokojnega carja, vendar pa ne moremo odobravati takega šaljenja dolžne pijetete iz narodnih ali morda tudi osebnih vzrokov“. Pri tem moramo naglašati, da je „Reichspost“ strogo katolišk list.

O položaju. Dunajski in tudi naši tržaški listi postali so nekako malobesedni o dogodkih v Istri. Že vedo zakaj! Valio vsemu hrupu, valio vsem demonstracijam in valio vsemu zavijanju italijanskih poslancev in časopisov, prihaja vendar le na dan resnica. Dogodki v Balah so menda osupnili vse dunajske prijatelje naših politikov in rasgrajalev. Isgrede v Piranu in v Kopru so še opravičevali tako ali tako, ali ob isgrelih v Balah so izgubili besedo. Po teh isgrelih, ki so se dogodili še potem, ko se je veliko istrsko vprašanje rešilo na zadovoljnost italijanskih poslancev, morajo se odpreti oči vsakomur: kdo izsvilje in kdo želi nemirov? In ne le to: isgreli v Balah so bili naperjeni proti oni ustanovi, ki uživa spoštovanje povsodi — proti orožnikom. Dogodki v Balah so osvetlili naše razmere bengališkim svitom, tako, da ni mogoče ničesar prikrivati ali zatajevati. Zato smo jako hvaležni gosp. poslancu Alfr. Coroniniju in tovarišem, da so se predvčerajjem potrudili k ministerskemu predsedniku, da ga upozore na dogodke v Balah, naglasivši še posebno, da so ti do-

godki le posledica velike proširnosti. Kakor poročajo „Slov. Narodu“, je njegova ekscelenca posebno natančno isprašoval o mišljenju slovenskega prebivalstva po Primorskem. Tako je prav! Saj mi ne zahtevamo drugoga: spoznajo naj nas in potem naj ukrenejo potrebno na podlagi pravega spoznanja! Kdor potuje pod zastavo zakona in svojega dobrega prava, temu se ne treba bati luči! Oglejte nas dobro, oglejte si tudi dobro razmere, v katerih živimo, in prepričajte se o poštenosti naših namenov, pa ne bodete dvomili niti trenotek o tem, kar treba naši tužni Istri: — miru, na podlagi jednakega prava sa vse!

O dogodkih na Ruskem. „Vladni vestnik“ je že objavil vapored, kako se prepelje truplo pok. carja iz Livadije v Moskvo in potem v Peterburg. Iz Livadije prenesejo truplo v Jalto in od tam je odpeljejo v Sevastopol na parniku „Pamjat Merkurja“. Iz Sevastopola prepeljejo truplo v Moskvo po železnici. Popred se še razstavi truplo v veliki cerkvi v Livadiji. Kondukta se udeleže: car, carica-udova, prestolonaslednik, zaročnica carjeva, drugi člani carske hiše in druge visoke osebe. Na vseh postajah bodo pričakovali duhovščina, oblasti in zastopniki stanov ter se bodo služile svete maše. V Peterburgu se raspovesti truplo v katedrali Petra in Pavla.

Žalost po vsej Rusiji je neopisna, zlasti v Moskvi so ljudje kar potrti. Ko je v velikem gledališču zbrano občinstvo doznalo o smrti carjevi, je kar okamenelo in zavladala je grobna tišina, vse občinstvo je soveda takoj ostavilo gledališče. Ljudje, ki so se srečavali po ulicah, podajali so si nemo roke v znak velike žalosti. V dokaz, kako priljubljen je bil pokojni car pri vsem narodu, služi naj nastopni dogodek: Ko je v neki cerkvi v Moskvi pop ravnokar savoršil molitev za ozdravljenje carjevo in se vrnil v zakristijo, stopil je neki kmet iz množice na stopnjico pred oltarjem, vakliknivši: „Dovolite mi jedno besedo!“ Množica je ostrmela, bojé so kakega škandala. Toda kmet je nadaljeval: 15 konj imam in več kočij, a vse to darujem cerkvi, da bi molili sleherni dan za zdravje carjevo!

Vse kaže, da so se jako motili Nemci, ako so se nadejali, da se pod novim carjem zasušče polika Ruske njim na dobro, zlasti pa, da se zruši francoosko-rusko prijateljstvo. Mestni zastop v Cayenne na Francoskem je namreč odposlal novemu carju sožalno brzojavko, a car je odgoril naglašuje svoje simpatije do Francije, katero simpatije je podedoval po svojem očetu.

Glasni se tudi, da hoče car Nikolaj II. odpraviti cenzuro listov.

Različne vesti.

Našim naročnikom. Da si prihranimo nepotrebnih manipulacij, opozarjamo naše čč. naročnike, da se nahaja upravnništvo „Edi-

je dolg čas. Kaj bi neki pomenilo. Ti si nepopoljšljiv pesimist.“

„Čuj, zopet poje.“

„Morda se mu je kam zapasla, da je ne more doklicati, ko „deli potico“, šali se Bradorus, Slavo pa otožno pripomni:

„Slutnje včasih niso prazne. Meni se zdi vse to nekam čudno.“

„Hm,“ kihne tovariš ter stopa molče naprej proti r—ski vasi, kjer sta namenila nekoliko se pokrepčati in pozabavati. Bradorus je celo svetoval, da bi bilo prijetno, ko bi v večernem hladu vrgli kak „balinčič“.

Solnce je že zašlo, ljudje so zapuščali delo na polju ter se vračali domov. Tedaj se je vrnil na vipavski Planini drugačen prizor.

(Konec prih.)

PODLISTEK.

Trije listi.

(Na grob † Rud. Dolenc, položil Dobravec.)

(Dalje.)

Tiška mi je roka, pero neče dalje, ko se pripravljam, da napišem in položim sadnji list na rani grob dragega prijatelja. — Pa bodi! Ne spodobi se moškim žalovati. Niti poslednji teh listov ne odevaj žalosti, marveč resen, spodbuden bodi.

Mnogo se je spremenilo v desetih letih. Bivši načelnik Grm uganja deco nekje v tržaški okolici, profesor Čičkov je že upokojen, kvartet se je raziel na vse strani mile domovine: Bohar pomaga v prebujajočem se Korotanu otvati slovensko deco nemškemu elu, Sivorad strelja divje kozle nekje v go-

nosti" v alic Molino piccolo hšt. 3, II. nadstropje, na levo. Prosimo torej, da se blagovoljno pošiljajo reklamacije, naročnina in oglasi upravništvu.

Položaj v Istri. V popolnitev našega poročila v poslednji številki „Edinosti“ o izgredivih v Balah podajemo tu službeno izveštje z dne 7. t. m.: Dne 2. t. m., po 9. uri svečer bili so v Balah, okraj Puljeki, večji izgredivi, o katerih so izgredivniki potrgali od nek daj v Balah obstoječe dvojezične krajne napise ter metali kamenje na prihitevne občinsko stražo in orožniško postajo; obstoječe iz 3 mož, ne da bi bili ranili koga. Orožniki niso mogli zapreti kolovodij razgrajalcev, katerih je bilo okoli 200 mož, ker v Balah ni primernega zapora in bi bili morali zaradi tega arestovane razgrajalce takoj spremiti v Rovinj in bi potem ne bilo v Balah nobenega orožnika. Dne 4. novembra svečer ponavljali so se izgredivi v Balah ter je ljudstvo zopet metalo kamenje na orožnike. Ker pa je bila prišla v tem orožniška pomoč, prijeli so orožniki kolovodje razgrajalcev. Aretovali so 7 njih ter jih še tisto noč odpravili v zapor okrožnega sodišča v Rovinju. V podporo orožnikov prišla je iz Pulja v Bale četa vojakov, tudi je bil delegovan v Bale jeden uradnik okrajnega glavarstva v Pulju in jeden preiskovalni sodnik iz Rovinja. Tekom predminole noči je bilo mirno. Razni listi so poročali, da so orožniki povodom teh izgredivov zaprli dva razgrajalca, katera pa so morali valed burnega zahtevanja demonstrantov izpustiti, to pa ni resnično. Sinoč so v Balah zopet pribili odtrgane krajne tablice. — V Piranu je vse mirno.

„Narodna žalost“ v Piranu. Med onimi junaki, ki so zasobesili dne 8. t. m. v Piranu črne zastave v znamenje „žalovanja“, ker je sodišče vendar enkrat dobilo dvojezični napis, bila sta, kakor pripoveduje „Il Piccolo“, tudi kanonika Maraspin in Fonda. Menda je doznala o tem tudi zvijsena „Neue Freie Presse“, da si zapiše za uho svoj lajnji izrek „kroatische Priester“. — Isti „Il Piccolo“ poroča, da je postal dne 8. t. m. „sozialno“ brzojavko celó deželni glavar istrski (H), izjavljajoč „globoko žalost“.

Kukavične jajce. V poslednji številki „Primorskega lista“ je čitati med ostalim tudi notico o našem političnem društvu „Edinost“. Ta notica pa je po vsej svoji vsebini taka, da se vam vidi naravnost nemogoče, da bi se bila spizala v uredništvo samem; kajti ne moremo si misliti, da bi bili gospodje v uredništvu „Primorskega lista“ padli — tako nizko. Ni mogoče torej drugače, nego da je ta notica le kukavično jajce, položeno v imenovani list po jedni tistih dvomljivih političnih eksistencah, ki ne mignejo nikdar s prtom ni za narodno, ni za versko stvar, ki pa lepo komodno leže za plotom, prežé, ali ne bi bilo mogoče izsa varnega plota zalučati polence pod noge onemu, ki bi utegnil hiteti mimo — po narodnih poslih.

Kratka je notica v Primorskem listu, ali gorostana. Pa najbolje je, dragi čitatelj, da čitaš sam!

— — — — — a kdo more ved v društvo „narodno-napredno“ gospóde, ako se dan za dnem smeji in grdi slovensko rodoljube, ako se jim očitahinavšéino, umazane namene, kosmato vest, nemóurstvo itd. Naj bi žalostne skušnje izmódrilo primorske Slovane, da eden ali dva visoka politika malo smoreta, ker bolj ko visoke politike nam je treba drobnega dela, a na to je treba ljudi vabiti in navduševati, ne pa dan za dnem z grdimi priimki obirati.

Tako junak — za plotom. Mi pa pozivljamo vse one može in poštenjake, ki redno zahajajo k zborovanjem političnega društva „Edinost“ in kojim je tudi vse notranje delovanje tega društva odprta knjiga, da izrečejo naravnost in brez strahu svojo sodbo o toliki podlosti v pisavi in brezvestnosti v očitanjih! Z dokazi na dan — mož za plotom! Kdaj se je — ti praviš celó dan za dnem — pri naših zborovanjih smešilo in grdilo slovenske rodoljube, kdaj smo jih obsipali z grdimi priimki?! Ako se je vse to dogajalo dan za dnem, pričakujemo te, da prideš z oprtnim košem, polnim dokazov! Torej le hitro izprazni svoj koš, prosimo te; to si dolžan listu, kojoga si mistifikoval — izsa plota!

Dotlej pa imej se dobro — za plotom!

Samo jedno šel Pojasi nam blagohotno, kdo sta ona „dva visoka politika“, kajti, ako si hotel zalučati izsa plota polence na ono poznano dvojico, pred katero smeljejo Primorski Slovani spoštovanjem svoje klubke, potem se nam tvoja podtikanja le v čast in lahko leži še na dalje — za plotom: mi te opravišamo vseh dokazov.

Iz Podgradnam pišejo dne 6. novembra: Patent si mora vzeti oni, ki je predlagal Stipana iz Mun, Tineta iz Podgrada in Jakleta iz Hrušice za občinske upravitelje. Kako temeljiti in svedeni močje so to, razviditi je iz nekega seznama, kateremu so dali ime volilna lista. Ni treba Bog ve kake umetnosti, da se volilna lista pravilno sestavi. A ti občinski upravitelji sestavili so jo tako, da je bilo proti njej danes uloženih katic 700 reklamacij, da si obsega lista samo okoli 1200 volilcev.

Ako je še tu toliko nereda in napak, kakova mora biti občinska uprava sploh in računovodstvo posebej!

Iz sodne dvorane. Predčerašnjem se je vršila pred tukajšnjim o. k. deželnim sodiščem kazenska rasprava proti soprogoma Ivanu in Mariji Mahnič iz Povirja. Prvi je bil točen radi posesti dinamita, s katerim se je 14letni hlapec Pavel Pelan, ki ga je našel v neki zaprti škripij Mahničevi, tesko ranil na prstu valed eksplozije; a oba soproga sta bila tožena radi zavajanja omenjenega hlapca h krivemu pričanju. Omenjeni hlapec je namreč trdil v preiskavi, da sta ga gospodarja nagovarjala, naj izpove pri sodišču, da je našel dinamit drugje, in ne v njiju hiši. Pri predčerašnji raspravi pa je moral priznati hlapec Pavel Pelan, da sta gospodarja le rekla, da vseh teh situacij ne bi bilo, ako bi on povedal, da je našel dinamit drugje, ker ona tudi melita, a da sta potem, ko je on izjavil ponosno, da je dinamit našel v omenjeni škripiji, pristavila, da naj pové, ker hoče. Valed tega je državni pravdnik dr. Chereich sam odstopil od obtožbe gledé sločina zapeljenja h krivemu pričanju, vadržal pa je obtožbo proti Ivanu Mahniču radi nepostavne posesti dinamita. Branitelj, odvetnik dr. Gregorin je naglašal, da na podlagi nasprotujočih si izpovedeb Pavla Pelana, katere so bile konstatovane pri tej raspravi, nikakor ne gre vera istomu svedoku, ki je med drugim trdil, da še nikdar ni videl patrone, dočim je bilo dokazano pri raspravi, da jih je še sam rabil. Sumiti je torej, da je Pavel Pelan v istini kje drugje našel patrone, ter morda bi tikala bolj njemu obtožna klop, kakor pa obtoženecema. Celó poveljnik orožniške postaje sam je izjavil pri raspravi na dotična vprašanja, da veruje več obtoženecema, nego pa svedoku, temveč, ker mu je snano, da se poslednji čisto bavi s rastrealjivimi stvarmi.

Z osirom na vse to oprostilo je o. k. deželno sodišče oba obtožena v vsakem osiru.

Branitelj se je posluševal pri raspravi izključljivo slovenskega jezika ter je gospod predsednik (deželnega sodišča svetnik Defazio) ispraševal obtožena in svedoka istotako v slovenskem jeziku. Ni manjkalo torej drugega, kakor da bi bil še državni pravdnik govoril slovenski. Upajmo, da se tudi to sgodi v bližnji bodočnosti v kljub kokodakanju italijanskih listov, ker to odgovarja pravici in zakonu. Italijanski listi morda zopet zasenejo krik in vrišč, ker se je gospod dr. Gustav Gregorin posluševal pravice, zagovarjati slovenske stranke v slovenskem jeziku, ter bodo morda sahtevali kakor nedavno modri „Independenti“, da se proti omenjenemu slovenskemu odvetniku postopa disciplinarno radi tega prosnega sločina. V istini, prav radovedni smo na isbruh jese italijanskih političkih komedijašev. Resnici na ljubo moramo sicer zabeležiti, da predčerašnji „Il Piccolo“ čisto na kratko in objektivno poroča o tej raspravi, ne da bi niti omenjal v katerem jeziku se je raspravljalo in kdo je bil hranitelj. Ta molčečnost „Piccolova“ pa nam ni nikako jamstvo, da ne bil še prišlo do isbruha; morda se še le sbirajo oblaki, iz katerih se usuje zopet huda ura. Interesantno je tudi stališče drugih lokalnih listov. Konservativni „Mattino“ pravi, da se je obravnava vlekla na dolgo ter da je dr. Gregorin, v kolikor se je moglo posneti iz slovenske njegove brambe, skušal braniti svoje kliente. Veče nepravčnosti si pač ne moremo misliti, a manje si od tega lista, ki se nateca z najhujšimi nasprotniki Slovanov, tedi nismo mogli nadejati.

„Independenti“, ki se boji, da bi se v Italiji zvedlo, da se v Trstu sme plaudirati ter da se tudi plaudira v slovenskem, odnosno hrvaškem jeziku, niti ne omenja te obravnave, čemur se nikakor ne čudimo. Čemur se pa moramo čuditi, je to, da „Adrija“ priloga oficijelnemu listu „Observatore triestino“, poznemu časnikarskega združenja „Independenti“ ter niti s besedico ne omenja omenjeno obravnave, pač pa druge večeraj vršive se.

To je značilno za naše razmere. Ako bi bila branjenca dr. Gregorina obsojena, prepričani smo, da bi tukajšnji italijanski listi vseh barv se slastjo poročali, da sta bila obsojena v kljub slovenske energičke sgovornosti dr. Gregorina, kakor se navadno izražajo v takih slučajih. Lahko bi kdo rekel, da so to malenkosti, a mi pravimo, da to niso malenkosti. Iz takih malenkostij sodi se lahko, kak duh veje v Trstu, ko se gre za nas Slovence. Ex ungue leonem; po krempljih spoznaš leva, pravi latinski pregovor.

Z gornjega Krana, 6. novembra 1894. Ker se v najnovejšem času — rekel bi širom sveta — toliko pisari o napisih na javnih tablah, pogledal sem tudi jas skoro nehoté na table naše edine tabakarnice v vasei, na kojej se sahaja edino le nemški napis.

To se boče zdelo morda komu malenkostno, a jas pravim, da ni tako, kajti ta tabakarna je na veliki cesti ter jasno označuje vsakemu mimogredóčemu, kako neizmerno popustljivo in krotko je ljudstvo naše. —

Izvestni krogi zares mislijo v svoji budalosti, — ker si vtepajo v glavo, da so „fein gebildet“ —, da spadajo v posebno kasto edino zato, ker govoré nemški ali pa ker so pri nas obogateli. Pravijo namreč vsakomu, ki si upa s resnico na dan, da se vede „fakinsko“. — Pride še še dan plačila!

Za danes dovolj. **Nezgoda.** 30 l. sidarju Ivanu Žerjancu padel je predčerašnjem kakih 10 m. visoko opeka na glavo in ga močno ranila. Odnesel so ga v bolnišnico.

Poskušev samomer. 30letni trgovski agent Ivan Škrl, stanujoč v ulici S. Giovanni hšt. 10, skočil je po noči na večerj ras okno stranišča v 3. nadstropju omenjene hiše na dvorišče. Nesrečnikova mati, vidéva da je nje sin vatal in da je jako razburjen, hitela je za njim, toda prišla prekasno, da bi ga bila mogla sadržati. Klisala je glasno na pomoč in v kratkem bila je vsa hiša pokoncu, vratar pa je hitel na zdravniško postajo po zdravnika. Zdravnik je konstatoval, da je Škrl padel na streho neke lope v visokosti I. nadstropja in raz streho šele na tlak; padec je bil s tom mnogu ublašen, in zato se je Škrl navidezno le neizdatno poškodeval. Ker je pa vendar močno, da si je o padu protresel drobje, ukazal je zdravnik, da ga odpeljejo v bolnišnico. Škrl je jako nervozen in brčkone si je hotel kondati življenje, ko je bil takó razburjen da ni znal kaj počenja. — 22letni izvošček Romej Mallis, službujoč pri grofu Sturm-Hirfeldu, stanujočemu na Acquedotto hšt. 53, satrupil se je predinoč. s karbolno kislino. Vratar je hitel na polic. komisarijat v ulici Scussa, od koder so posvali zdravnika z zdravniške postaje. Prihitevi zdravnik dr. Rusca dal je Mallisu protistrupa in s tem odstranil vso nevarnost, vendar pa je ukazal, da „kandidata na smrt“ odpeljejo v bolnišnico. Doznali smo, da si je Mallis hotel kondati življenje zaradi tega, ker ga je njegov gospodar okragal, ker se je vrnil Mallis pijan domov.

Sednjako. 53letna Sali Pollak, lastnica tovarne šganja v Barkovljah in nje 17letni sin Karol stala sta predčerašnjem pred tukajšnjim deželnim sodiščem, zatožena javnega nasilstva, storjenega s tem, da sta dne 2. marca t. l. napadla g. Jurija Dalla Torre, ker je baje Pollakovi dolžan 6 gld., ga s silo svlekla v svoje skladišče, kjer sta ga saprila, mu preiskala žepo, mu hotela vzeti listnico in žepno uro, da se je ubogi Dalla Torre po težkem naporu rešil svojih židovskih upnikov. Ker pa pride niso mogle popolnoma potrditi, da se je stvar godila povsem tako, rešilo je sodišče oba zatožena obtožbe.

Pollaljako. Ponoči na večerj so zapri 44letnega težaka Salvatorja S. iz Trsta, ker je v ulici Farneto pretepal svojo ljubico. — 18letnega pekovekega pomočnika Alojzija K. iz Komna so saprili, ker je na sumu, da je ukradel 8 gld. težaku Petru Križetiču, s katerim je skupno stanoval. — 42letni težak Josip C. iz Gradiške je rasgrajal ponoči v svojem stanovanju v ulici delle Mura hšt. 2. Prišli so stražarji ponj in ga odveli s seboj.

Najnovejšje vesti.

Koper 7. V Busetu je te noč nesnan zlikovec zamazal dvojezični uradni napis na poštnem poslopu.

Budimpešta 7. Poslanska zbornica veprojela je predlog predsednika, da isreče zbornica svoje sožalje o smrti carja Aleksandra. Proti predlogu glasovala je le skrajna levica.

Pariz 7. Ministorski svet sklenil je, da bodo predsednika republike in francoško vlado pri pogrebnih slavnostih za carja Aleksandra III. zastopalo v Peterburgu posebno odposlanstvo. To odposlanstvo boče vodil general Boisdeffre, udelešil se ga boče tudi admiral Gervais.

London 7. „Bureau Reuter“ javlja večerajnjega dne iz Tien-Tsina, da je angleška vlada sahtevala od kitajskega podkralja v Pečilu zadoženja zaradi napada na ladijo „Hung-King“, ki se je bil dogodil meseca julija t. l. Ladija „Hung-King“ plovila je takrat pod angleško zastavo in na njej bil je ukrcan angleški konzul. Kitajski vojaki so takrat ustavili ladijo in hoteli aretovati konzula. Angleški ultimatum sahteva zadoženja v teku 8 dnij; denarno odškodnino, odstavljenje kitajskega poveljnika v Tien-Tsinu in da morajo ladijo „Hung-King“ posdravititi s 21 strel raz utrdbo. Ako se to ne sgodi, potem prišli angleško brodogve kitajsko vlado, da da zahtevano zadoženje.

Trgovinske brzojavke.

Budimpešta. Pšenica za spomad 6.71—6.72 Koruzi za november 6.35 do 6.45. Oves za spomad 6.02—6.04. Ra nova 5.37—5.39.

Pšenica nova od 78 kil. f. 6.55—6.60, od 79 kil. f. 6.60—6.65, od 80 kil. f. 6.70—6.75, od 81 kil. f. 6.75—6.80, od 82 kil. for. 6.80—6.85.

Jetmen 6.35—6.40; prosa 5.90—5.90. Pšenica: Malo ponudbe, popravovanje mirnaje. Prodalo se je 16.000 met. 2¹/₂, nš. ceneje. Vreme: lepo.

Fraga. Nerafinirani sladkor za november f. 12.90 december f. 12.95. Vreme lepo.

Fraga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in s carino vred, odpošiljatev precej f. 29—29.25. Nov. marc f. 29.50.—. Concassé za november-marc 30.— do ——. Četvrtini za november 31.—. V glavah (sodih) za polovico november 31¹/₂., za konec novembra 31¹/₂.

Kavre. Kava Santos good average za november 85.50, za marc 80.—. Emirno.

Hamburg. Santos good average za december 68.50, marc 68.—. mlačno.

Dunajska borza 7. novembra 1894

	danes.	včeraj.
Državni dolg v papirju	100.80	100.85
„ v srebru	100.25	100.40
Avstrijska renta v zlatu	124.15	123.95
„ v krouah	99.48	97.85
Kreditne akcije	391.10	385.75
London 10 let.	124.80	124.80
Napoleoni	9.89 ¹ / ₂	9.98
100 mark	61.—	61.—
100 italj. lir	46.25	46.20

ZAHVALA.

Podpisani se zahvaljuje gospodoma Večkoslavu in Rajku Pavloviču nu njiju darilu 2 kron za društvene potrebe. Čast in hvala jima!

Odbor „pevskega in bralnega društva“ v Lonjeru.

Gostilna „Štoka“

staroznana pod imenom „Bolladonna“, poleg kavarnarje „Fabris“, pripravóča se Slovencev v mestu in na deželi. Točilo se isborna vina istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako mešanom, kakor na deželo. Cl.

Mlekarna Frana Grzine

iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanille v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno oprano mleko po 12 kr. liter nedosredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana. Na sahtevanje, pošilja se tudi na dom.

Martin Krže,

Piazza 8. Giovanni št. 1. ima trgovino s mnogovrstnim lesenim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“

v ulici Caserma, glavni shajališči triaskih Slovencev vseh stanov. Na raspolago so časopisi v raznih slovenskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporóča Anton Šorli, kavarnar. Cl.

ROJANSKO POSOJILNO IN KONSUMNO DRUŠTVO

vpleana zadruga s omejenim poročtvom v Rojanu pri Trstu pripravóča slavnemu občinstvu svojo bogato preakrbljeno

prodajalnico jestvin

(v ulici Belvedere št. 3) pristopno zadržnikom in nezadržnikom, koji prvi so deložni letnega čistoga dobička. Priporóča tudi svojo

društveno krčmo v Rojanu

(poprej Pertotova) 10 minut oddaljeno od mesta, z obširnim senčnatim vrtom in dvemi dvoranami, kjer se tedi izborna domača vina, taran, pivo v steklenicah itd. Točna postrežba s gorkimi in mrzlimi jedill. Priporóča tudi svojo

mesnico

v Rojanu (poprej Pertotova) kjer se prodaja goveje in teleče mesó, po najnižjih tržnih cenah. Priporóča se slavnomu občinstvu in udom.

Novi člani

se še vedno sprejemajo ob uradnih urah vsak četrek od 6—7 ure zvečer in ob nedeljah od 9—10 ure predp. 104—5